

Att räkna på torrvara

Det pratas alltmer om att räkna om färskfoder och torrfoder till torrvara när vi vill jämföra näringsinnehåll mellan olika foder. Och att en sådan omräkning visar på ett betydligt högre näringsinnehåll för färskfoder än vad som deklarerats på förpackningen. Ja, faktiskt så höga värden för proteiner och fetter att det blir oroväckande. Men är det verkligen relevant att räkna på torrvara och hur får vi fram dessa värden?

Torrvaran får vi fram genom att räkna bort vätskan i fodren. Färskfoder bukar innehåller mellan 60-80% vätska och torrfoder runt 10%. Dessa procentenheter behöver vi räkna bort för att få fram torrsubstansen. Om vi dessutom vill veta hur mycket fett som finns i torrsubstansen utgår vi ifrån den fetthalt som är angiven på förpackningen och dividerar denna med torrvaran. Låt säga att fetthalten i ett färskfoder är 15% och att fodret består av 70% vatten. Då dividerar vi 15% med 0,30 (torrvaran), vilket ger 50% fett. Om vi gör samma beräkning för ett torrfoder som deklarerar 15% fett, dividerar vi 15% med 0,90 (torrvaran), vilket ger 16,67% fett. Alltså är fetthalten betydligt högre för färskfodret än för torrfodret, men stämmer detta verkligen?

För att räkna på torrsubstansen behöver du alltså räkna bort vattnet från färskfodret (ca 70%) och från torrfodret (ca 10%). När du gör det ökar näringsinnehållet för färskfodret rejält och för torrfodret marginellt. En fetthalt som deklarerats vara så låg som 12 % i färskfodret, kan då öka till 40% ($12/0,3$). Medan samma procenttal på torrfodret endast ökar till 13 % ($12/0,9$). Det är alltså först när du torkar bort vätskan från färskfodret som fettprocenten blir högre per 100 gram. Men då blir rekommenderad fodergiva alldeles för stor och du måste räkna om den också.

Det kan säkert vara bra att använda dessa beräkningar när vi vill jämföra ett koncentrerat näringsinnehåll mellan foder i relation till pris. Däremot blir det helt fel att räkna på torrvara när det handlar om hund och kattmat. Dels för att vi inte pressar/torkar bort vattnet från färskfodret som för övrigt inte är vatten utan vätska från råvaran som också innehåller ett flertal näringsämnen. Dels för att vätskan ingår i rekommenderad fodergiva och att näringsinnehållet är beräknat på produkten i sin ursprungliga form.

Ett mer realistiskt sätt att jämföra färskfoder och torrfoder skulle istället kunna vara att låta färskfodret vara intakt, eftersom det är så vi serverar det och istället räkna om torrfodret till blötvara. Istället för att räkna bort vätskan i färskfodret som naturligt ingår, lägger vi till vatten i torrfodret som hunden behöver för att kunna tillgodogöra sig detta. Torrfoder kräver ju ganska mycket vatten som hunden får i sig genom att vi blöter upp det eller genom att hunden dricker mer. Att jämföra färskfoder och torrfoder i dess naturliga konsistens bör ge ett mer tillförlitligt mått, men inte heller en sådan omräkning är relevant att göra.

När det gäller att ta reda på hur mycket fett och andra näringsämnen din hund får i sig från respektive foder finns det betydligt enklare sätt att gå tillväga och det är att läsa på innehållsförteckningen. Om det står att ett färskfoder innehåller 12% fett, så innehåller det 12% fett. Hur mycket fett hunden sedan får i sig, beror på hur mycket färskfoder du ger den. Eftersom näringsinnehållet anges för 100 gram, vilket ofta är en rekommenderad portion för en hund som väger 5 kilo, får denna hund i sig 12% fett, vilket motsvarar 12 gram fett. Om en hund väger 10 kilo och rekommenderas 200 gram, innebär det att hunden får i sig 24 gram fett, men det är fortfarande 12% fett. Alltså kan aldrig fetterna i färskfodret bli högre procentuellt än vad som står på förpackningen när du ger fodret i sin ursprungliga form. Om du däremot ökar portionen för att din hund är större och kräver mer mat, så ökar också fetthalten och andra näringsämnen i matskålen. Men detta innebär inte att fetterna hunden får i sig blir mer i förhållande till dennes vikt, jämfört med den lilla hundens vikt.

Sundhundmat har ett färskfoder som heter Oxblandning och består av vom, kött, brosk, hjärta och lever. Det innehåller 11 gram fett per 100 gram. För en hund på 5 kilo rekommenderas 100 gram, vilket blir 11 gram fett. Sundhundmat säljer också detta foder i torrs substans och deklarerar där fett per 100 gram till 48,3 gram. Per styck innehåller dessa kakor/medaljonger 3,3 gram fett. För en hund på 5-6 kilo rekommenderas 4 medaljonger uppblött i vatten. Det blir 13,2 gram fett. Alltså något mer fett än i det naturliga färskfodret, vilket till viss del kan förklaras med att fodergivan är beräknad på 5-6 kilo istället för 5 kilo.

Däremot är det relevant att räkna på torrs substansen inom jordbruket. Framförallt när vi vill jämföra den mängd stråfoder (hö eller ensilage) som skulle återstå om man tog bort allt vatten från stråfodret. Detta görs för att lättare kunna jämföra olika foder från olika åkrar, skördar och tillverkare. När det gäller hundar och katter räknar vi däremot inte på torrs substans. Vi utgår istället från näringsinnehållet på förpackningarna per 100 gram och jämför det med rekommenderad fodergiva. Det är alltså fodergivan som är viktigt här och den vi ska utgå ifrån. Det som hunden får i sin matskål och inte torrs substansen.

